

บันทึกการสำรวจวาฬในบริเวณอ่าวไทยตอนบน เมื่อวันที่ 7 และ 14 ม.ค. 2556

หลายวันมานี้ได้รับข่าวสารหลายเรื่อง เกี่ยวกับ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่อาศัยอยู่ในทะเล (cetacean) หลายเรื่องที่ได้ยินมา เป็นเรื่องที่น่าเศร้าใจซะส่วนใหญ่ พวกเราได้ยินข่าวของเขา มักจะเป็น เรื่อง การเกยตื้น, การตายทั้งที่หาสาเหตุได้และไม่ได้ และที่หาสาเหตุได้ก็มักจะเป็นสิ่งที่มาเกี่ยวพันกับการเป็นอยู่ของมนุษย์ซะแทบทั้งสิ้น พะยูนติดอวนหาปลาที่ตรึงตายและ โคนตัด เขี้ยวออกไปเป็นตัวแรกของปีนี้เมื่อวันที่ 25 ม.ค.นี้เอง. วาฬฟิน เกยหาดที่ฝรั่งเศสเสียชีวิต. วาฬสีน้ำเงินที่เข้ามาเกยตื้น ที่ตรังเช่นกัน (ถือเป็นการปรากฏตัวเป็นครั้งแรกที่มีบันทึกในน่านน้ำไทย) แต่ โชคดีหูดวิดที่น้ำขึ้นน้ำทำให้เขากลับสู่ทะเล ได้พร้อมแผลถลอกมากมายติดตัวไป. โลมปาก ขวดแถบฮาวายขอความช่วยเหลือจากคนอันเกิดจากเบ็ดตกปลาและสายเอ็นที่ พันครีบบอยู่. โลมอิรวดีที่ตรึงตายลอยน้ำมาไม่พบบาดแผลเมื่อ วันที่ 14 ม.ค.นี้เองหลังจากที่สถิติปีที่แล้วพบ ตายกว่า 10 ตัว. ชาวแม่โหลมาที่มาเกยตื้นพร้อมลูกน้อยที่ภูเกิดได้เสียชีวิตลงจากการ ติดเชื้อจาก แผลเมื่อต้นปีนี้เองเหลือแต่เจ้าตัวลูกน้อย ที่อยู่ในความดูแลของเจ้าหน้าที่ที่คงพยายามเลี้ยงดูเขา ให้อยู่รอดให้ได้ใน ขณะนี้...โดยหวังว่าเมื่อเขาแข็งแรงดีก็จะได้ ปล่อยให้พยายามกลับเข้าสู่ฝูงเพื่อ ไปมีชีวิตอยู่โดยธรรมชาติต่อไป. ในขณะที่เดียวกันกับข่าวน่าเศร้าๆเหล่านี้ก็ยังมีข่าวของความ พยายามที่จะนำเอาวาฬสีขาว (beluga) เข้ามาเลี้ยงเพื่อเปิด ให้คนได้เข้าชมโดยทั่วไป โดยใช้คำว่า “เพื่อประโยชน์ในการศึกษา, เพลิดเพลิน, ปลูกฝังความรักธรรมชาติ” ซะงั้น ในขณะที่ไม่รู้ว่าคุณ ความ พยายามอันนี้จะประสบความสำเร็จมากน้อยแค่ไหน ซึ่งส่วนใหญ่ถ้าเป็นเพื่อการค้า ความ พยายามนี้ก็มักจะประสบ ความสำเร็จอยู่แทบทุกครั้ง ก็ถือเป็นกรรมของบรรดาสัตว์เลี้ยงลูกด้วย นมทั้งหลายที่ไม่มีสิทธิ์ออกเสียงบ้างเลย เราเองมักจะ ได้ยินเสมอๆเวลาไปถามความเห็นหลายๆ คนว่าคิดยังไงกับการเอาสิ่งนี้มากักขัง ส่วนใหญ่ถ้าเป็นคนที่จะประนีประนอมก็มักจะบอกว่า “ก็ มองได้ทั้งสองทางนะครับ..ค่ะ” ...ฮี้..ฮี้ มันดูเป็นทั้งสองทางสำหรับเหตุผลของ สัตว์เลี้ยงลูกด้วย นมชนิด ”มนุษย์” เท่านั้นแหละครับ แต่มันกลายเป็นไม่มีเหตุผลเอาซะเลยที่เกิดขึ้นกับ”สัตว์เลี้ยง ลูกด้วยนมชนิดนั้น”ที่ถูกนำมา กักขัง แบบนั้น โดยเฉพาะเมื่อแหล่งที่นำเขามาเลี้ยงมากักขังนั้นมัน ไม่ได้มีธรรมชาติใดๆเลยที่เอื้อให้เขาได้อยู่อย่างธรรมชาติเดิมตามต้นกำเนิดของเขา ลองคิดดูเอาซี ครับ...เขาเกิดและหากินอยู่แถบขั้วโลกแต่ต้องถูกจับมาขังในแถบเขตร้อนซึ่งมีความ แตกต่างกัน อย่างสิ้นเชิง รวมถึงอาหารการกินต่าง ๆ นานา แน่นนอนครับ เพื่อจะนำเขาเข้ามาให้ได้เพื่อ ผลประโยชน์ทางการ ค้าขาย ในช่วงแรกๆก็คงเลี้ยงดูเขาได้เป็นอย่างดีที่สุดที่จะทำให้ได้ซึ่งถึงยังไง ก็คงไม่เหมือนในธรรมชาติของเขาอยู่ดี.. แต่ถ้าเมื่อใด..การมีอยู่ของเขาไม่ได้ให้มูลค่าตอบแทน ในทางการค้าเพียงพอ หรือ พุดง่ายๆว่า”ขาดทุน”อะไรจะเกิดขึ้นกับ สภาพแวดล้อมของเขาครับ เช่น ค่าไฟฟ้าจำนวนมหาศาลที่ต้องคอยเปิดเพื่อหล่อเลี้ยงความเย็นให้ใกล้เคียงกับสภาพเดิม

เพื่อให้เขาอาศัยอยู่ได้ ค่าอาหารสดต่างๆมากมายที่เขาต้องกินเข้าไปอย่างมากทุกๆวัน. ค่าทำ
ความสะอาดบ่อและอื่นๆอีกอีกอีกปาทะครับ. คิดยังไง..ก็เห็นแต่ความหายนะที่จะเกิดขึ้นกับเจ้า
belugaที่จะถูกนำเข้ามาครับ..วกไปชะโกล...เหมือนสับสนในความคิดว่า..เราทำอะไรอยู่..เราควร
ทำอะไร..เราทำอะไรได้..เราทำอะไรที่เป็นประโยชน์กับพวกเขาบ้างรึยัง..หรือสิ่งที่เราทำจริงๆแล้วก็
แค่ทำให้ตัวเองสนุกไปวันๆ..ใช้ประโยชน์จากพวกเขาไปเรื่อยๆ...ป่วยการคิดเมื่อเวลาผ่านไปสัก
พัก...เชื่อในสิ่งที่ทำ...ทำในสิ่งที่เชื่อ..แล้วเคารพซึ่งกันและกัน..คงเป็นสิ่งที่ทำได้มั้ง.

7 ม.ค.56 เวลา 3:23 น. วาฬตัวหนึ่ง โผล่มาหากินใกล้ ฐานส่งน้ำมันบางแก้ว แหลมผักเบี้ย
หลังจากเราวิ่งเรือไปถึงบริเวณ บ้านแหลมและวกกลับมารอ เขาโผล่มาหลังจาก พี่แดงเจ้าของเรือ
จอดเรือรออยู่เมื่อเวลาบ่ายสองโมงกว่าๆ พี่เขาเห็นสักครู่หนึ่งแต่ยังไม่แน่ใจ เราคิดว่าเอากล้องส่อง
ทางไกลออกมาช่วยมองหา สักพักหนึ่งภาพจากในกล้องส่องทางไกลของเราก็ปรากฏภาพวาฬสอง
ตัวเข้ามาในวิถีของกล้องเอง"สองตัวครับ สองตัว" จำได้ว่าตื่นเต้นและรีบบอกออกไปแบบนี้...
ภาพที่เห็นแม้ห่างไกล มัวๆ แต่ให้ความรู้สึกที่ยินดีได้ทุกครั้งที่ได้เห็นเขาแบบนี้.

14 ม.ค.56 เวลา 11:44 น. วาฬโผล่มาหากินบริเวณ สมุทรสาคร สังเกตได้จากวัดกะซ้าขาวที่อยู่ไกลๆไปทางขวามือ หลังจากเราออกเรือมาจากบางตะบูน สังเกตเห็นเธอว่ายหากินอยู่อย่างเงียบๆสงบ แต่ก็ไม่สามารถผ่านสายตาพี่จำริญของเราไปได้ “เจอแล้ว”และจังหวะเร่งเรือขึ้นเล็กน้อย ทำให้เรารู้ว่ากล้องส่องทางไกลมองออกไปด้านหน้าเรือเพื่อช่วยย้าตำแหน่งซึ่งไม่เคยพลาดของพี่เขาจากระยะแสนไกล พวยอากาศที่เกิดจากการหายใจหนึ่งผ่านไปและอีกพวยหายใจหนึ่งก็ตามมาทันที “สองตัวครับ”สงสัยจะแม่ลูก เมื่อใกล้เข้าไปในระยะปลอดภัย ก็เรียกรอยยิ้มเพิ่มขึ้นได้อีก...

7 ม.ค.56 แม่กันยากับลูกนั่นเองที่โผล่มา เธอพาลูกของเธอว่ายน้ำหากินอยู่ในบริเวณนี้บ่อยๆ ช่วงนี้เป็นกรว่ายน้ำหากินไปเรื่อยๆ ไม่ค่อยยอมให้เรือเข้าใกล้สักทีมักจะทิ้งระยะห่างพอควร โผล่มาบนผิวน้ำหายใจสัก 4 – 5 ครั้งแล้วจะดำหายไปหลายๆ นาที และโผล่ออกมาห่างจากเรือพอควร ในช่วงนั้นเราเห็นเธอพาลูกขึ้นจับเหยื่อบนผิวน้ำแค่ครั้งเดียวเป็นเพราะช่วงนี้ของปีเหยื่อของเธออาจเป็นแบบที่อยู่ในน้ำว่ายกินได้น้ำต่างกับบางช่วงที่มีเหยื่ออยู่บนผิวน้ำ หรือ อาจเป็นแค่การฝึกสอนลูกให้รู้จักหากินหลายๆวิธีก็ได้ สังเกตว่าเธอว่ายกับลูกช้าๆเรื่อยๆแบบนี้ไปจนอาทิตย์ตก

14 ม.ค.56 แม่กันยากับลูกอีกแล้ว..นั่นเป็นเหตุผลว่าทำไมหลังจากผมส่องกล้องทางไกลแล้วเห็นเป็นสองตัวแล้วเมื่อพี่รุณพาเรือเข้ามาใกล้ขึ้นจนเราพอเห็นรูปลักษณะของเขาชัดขึ้นพอจะแยกออกแล้วว่าเป็นตัวไหน แล้วผมถึงอมยิ้มกับตัวเองได้ เธอใช้รูปแบบเดิมในการพาลูกว่ายน้ำไปเพื่อหาอาหาร โผล่มาหายใจ 4 – 5 ครั้งแล้วก็ดำหายไประยะเวลาหนึ่งแล้วก็จะโผล่มาห่างจากจุดที่เรืออยู่ พอครบแทบทุกครั้ง แต่ไม่มีความรีบร้อนใดๆเป็นการว่ายน้ำแบบเรื่อยๆ ครั้งนี้เราตามอยู่สักพักหนึ่งก็ตัดสินใจแยกออกไปเพื่อมองหาอีกตัวหนึ่งซึ่งขึ้นไกลออกไปหวังจะได้ทำบันทึกว่าเป็นตัวไหน และจะได้ปล่อยให้เธอหากินกับลูกแบบสบายๆใจ.

7 ม.ค.56 วันนั้นเราไม่ได้เพียงแค่เห็นสองแม่ลูกนี้เท่านั้น ขณะที่คอยตามดูแม่ลูกคู่นี้ในระยะที่เหมาะสม เพื่อสังเกตพฤติกรรมและหวังนิดๆว่าเธออาจจะอ้าปากขึ้นกินเหยื่อใกล้เราด้วยตัวเธอเองแล้วเราจะสามารถถ่ายภาพเอาไว้เป็น photo ID ของเธอกับลูกเอาไว้ ผมและพี่แดงยังมองเห็นวาฬอีกคู่นิ่งห่างออกไปแต่ค่อนข้างไกลกว่ามากและเมื่อเย็นลงไปอีกก็ยังมองเห็นอีกตัวว่ายอยู่ห่างๆ รวมแล้วน่าจะได้ถึง 5 ตัวในวันนั้น และในท้องน้ำวันนั้นก็มีเรือประมงอยู่หลายลำด้วยเหมือนกัน ผมรู้สึกดีทุกครั้งที่ได้เห็นการอยู่ร่วมกันของวาฬและมนุษย์ที่ใกล้ชิดกัน, ใจกว้างกันโดยเคารพในอิสรภาพของกันและกัน

14 ม.ค.56 หลังจากเลิกติดตามแม่กันยากับลูกแล้วเพื่อจะตามหาวาฬอีกตัวที่ขึ้นใกล้ๆปรากฏว่า เจ้าตัวนั้นก็หายไปด้วยเราเลยมุ่งหน้าไปทางวัดกะช้าขาวและก็ได้พบกับฝูงโลมาเล็กๆประมาณ 6-7 ตัวกำลังรวมกลุ่มกันหากินอยู่ในบริเวณเดียวกันกับ เรือลากอวนคู่ ความรู้สึกตื่นเต้นที่เกิดขึ้นจากการที่ได้เห็นเขากระโดดขึ้นไล่เรียงกันไปเป็นรูปแบบเพื่อต้อนรับเหยื่อทำให้เราสนุก ทุกครั้งกับการที่คาดเดาไม่ได้ว่าจะเกิดที่ตรงไหนและเมื่อไหร่ เห็นพวกเขาหากินอย่างเป็นอิสระอย่างที่เขาควรจะเป็นและแน่นอนเขาก็ต้องเสี่ยงกับภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งบ่อยครั้งก็เกิดขึ้นเพราะน้ำมือมนุษย์ ทั้งตั้งใจและไม่ตั้งใจ แต่อย่างน้อยผมรู้สึกได้ว่าอย่างน้อย ความมีอิสระภาพที่จะแหวกว่ายไปในที่ต่างๆน่าจะเหมาะสมกับรูปแบบที่ชาติพันธุ์ของเขาได้วิวัฒนาการมาจนถึงบัดนี้มากกว่าการที่จะต้อง ถูกกักขังอยู่ในที่แคบๆตามสถานที่แสดงโชว์ต่างๆไป.

7 ม.ค.56 คุณแดงแห่งแหลมผักเบี้ย

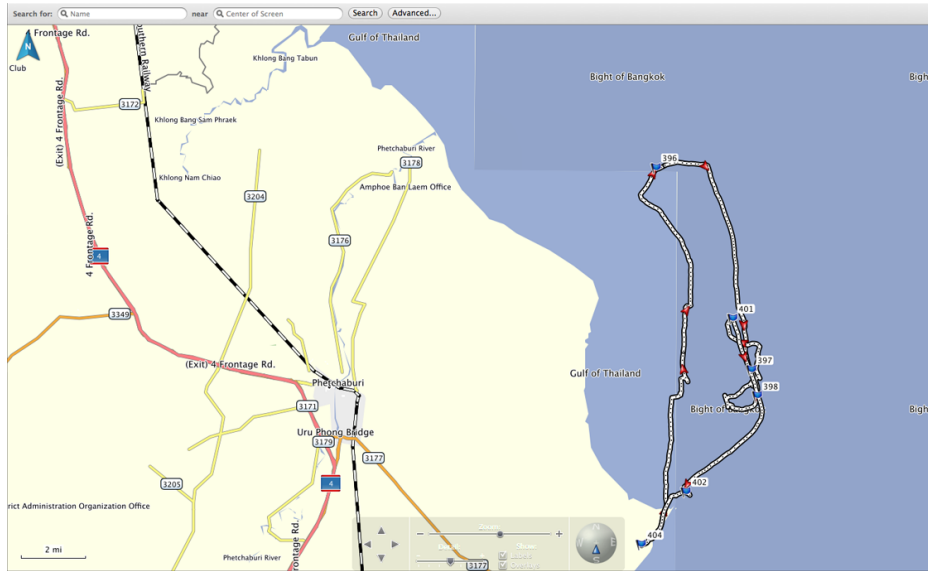

14 ม.ค.56 พี่จ่าบุญแห่งบางตะนูน

ผมเพิ่งได้ออกเรือกับพี่แดงได้ครั้งเดียว แต่ผมมั่นใจว่าผมคงจะต้องมาออกกับพี่เขาอีกหลายๆหน เช่นเดียวกับที่ผมไปออกเรือทางบางตะนูนกับพี่จ่าบุญบ่อยๆ การพูดคุยกันแลกเปลี่ยนข้อมูล ทัศนคติ ความรู้(จริง) และ น้ำใจซึ่งมีต่อ สิ่งมีชีวิตที่พี่เขาต้องไปสัมผัส โดยเฉพาะเหล่า cetacean ที่อาศัยอยู่ในบริเวณที่ภูมิลำเนาของเขาทั้งคู่ การนำเรือออกตามหาวาฬความแม่นยำในการมอง หา และ มารยาทและความเคารพที่พี่ทั้งสองมีต่อเหล่า cetacean ที่เราไม่ต้องรู้สึกหนักใจ รวมทั้ง การทุ่มเทให้กับการสำรวจที่ผมและทีมได้ฝากความหวังไว้ไม่เคยทำให้ผิดหวังเลย บ่อยครั้งที่บางทีผมยังลืมตัวในขณะที่ถ่ายทำอยู่ก็บอกให้พี่เขาเร่งอีกนิดหรืออ้อมไปดักทางเจ้าวาฬที่ดำหายไป พี่เขาจะยิ้มและบอก”เดี๋ยวครบรอบให้เห็นเขาก่อนเดี๋ยวไปโดนเขาเข้า” ทำให้ผมรู้สึกอายทุกครั้งครับ.

แม้ทั้งสองครั้งของการสำรวจคราวนี้ ผมไม่ได้ภาพใกล้ๆ เขาเหมือนอย่างที่เคย ซึ่งที่ผ่านมาก็เป็นเพราะเขาเข้ามาหาเราเองจะเป็นด้วย เพราะวิถีหากินที่ต่างกันออกไปเพราะเหยื่อคนละแบบหรือเขายังไม่ค่อยวางใจ แต่การที่ได้เห็นเขากำลังว่ายน้ำ ออกไปด้วยความเร็วสม่ำเสมอห่างออกไปจนเหลือภาพเล็กๆ ในท้องน้ำอันกว้างใหญ่ บ่งบอกให้เห็นถึงความสุขในอิสรภาพ แห่งการมีชีวิตอยู่คู่กับท้องทะเลไทยของเราไปได้สักวันหนึ่งอย่างน้อยก็ยังโชคดีว่าเพื่อนร่วมเผ่าพันธุ์ใกล้พื้นที่กำลังจะถูกจองจำถูกทรมานส่งข้ามน้ำข้ามทะเลมาอยู่ด้วยข้อหาที่ “น่ารัก” เกินเหตุและเพื่อการศึกษาและความบันเทิงของพันธุ์มนุษย์อย่างเรา.

พื้นที่สำรวจ 7 มค. 56 แหยมผักเบี๋ยไปถึบ้านแหลม

พื้นที่สำรวจ 14 มค. 56 บางตะบูนถึงสมุทสาคร

เมื่อนึกถึงอาณาบริเวณที่ แม่ก้นยาและลูก ได้ออกกว่ายน้ำเพื่อหากินและมีชีวิตอยู่ ในช่วงที่ได้พบเห็นของสองวันที่ต่างกันในวันอาทิตย์ และ ยังเป็นเฉพาะการติดตามที่เกิดขึ้นในเวลาเพียง 4-5 ชั่วโมงต่อวันเท่านั้นเรายังรู้สึกได้ถึงความต้องการพื้นที่ในการมีชีวิตที่เป็นปกติสุขของเขา การศึกษาใดใดก็ตามที่จะเกิดขึ้นน่าจะจะได้คำตอบที่ถูกต้องและแท้จริงก็ต่อเมื่อ ได้ศึกษาเขาในสภาพแวดล้อมที่แท้จริงเท่านั้น และ เช่นเดียวกับความบันเทิงที่แท้จริง ก็สามารถเกิดขึ้นได้อย่างใบริสุทธิต่อเมื่อได้เห็นพฤติกรรมที่เกิดตามธรรมชาติของเขาเท่านั้น เมื่อผมออกเรือเพื่อสำรวจหาพวกเขาทุกครั้งการได้มองออกไปนอกเรือร่วมกับคนอื่นๆเพื่อมองหาพวกเขา เจอบ้าง ไม่เจอบ้างก็ทำให้ผมมีความสุขสนุกสนานทุกครั้ง ในอิสระภาพของเขา